

YEDİKITA

AYLIK TARİH VE KÜLTÜR DERGİSİ
TEMmuz 2025 - SAYI 203

YAYINCI
ÇAMLIÇA BASIM YAYIN VE TİC. A.Ş.

Adına İmtiyaz Sahibi AHMET TEMİZ
Yayın Yönetmeni (Sorumlu) KEMAL ERKAN
Yayın Editörü VEYSEL SEKMEN
Editörler R. KEMAL SUBAŞI
EMRE BOYACI
Dijital İçerik Editörü TUNAHAN KANICI
Yayın Danışmanları DR. SELMAN SOYDEMİR
İBRAHİM COŞKUN
Tasarım SÜLEYMAN KÖKLÜ
Kurumsal İletişim İSMAİL GÜR - MURAT SAFRAN
Web AURORA BİLİŞİM

KÜTÜPHANE VE ARŞİV

Çamlıca Araştırma Kütüphanesi
www.camlicalibrary.org

YÖNETİM YERİ

Çamlıca Basım Yayın ve Tic. A.Ş.
Bağlar Mah. Mimar Sinan Cad. No 54
Güneşli - Bağcılar / İSTANBUL
Sertifika No 46592

REKLAM

HÜSEYİN GÜNEY
huseyin.guney@camlicabasim.com

BASKI

Çamlıca Basım Yayın

YAYIN SÜRESİ-TÜRÜ

Aylık-Yerel Süreli
ISSN 1308-5379

AVRUPA (ALMANYA)

ENDER GMBH, Melatener Weg 18 - 50825 KÖLN
Tel. +49 221 690 58 90
www.camlicakitap.de / abone@camlicakitap.de

AVRUPA (HOLLANDA)

Çamlıca Kitap B.V. Bemmelseweg 67 6662 PE Elst-GLD
Holland / info@camlicakitap.nl / www.camlicakitap.nl

YEDİKITA Dergisi'nin bütün yayın hakkı, Çamlıca Basım Yayın ve Tic. A.Ş.'ye aittir. Dergide çıkan yazılar kaynak gösterilerek iktibas edilebilir. Yayınlanan reklamların her türlü mesuliyeti, sahiplerine aittir.

İRTİBAT VE ABONE

0850 811 9 811
abonemerkezi@camlicabasim.com
Yazı İşleri (0212) 657 88 00 - 7103
WhatsApp Hattı 0530 285 38 04

ÇAMLIÇA BASIM YAYIN VE TİC. A.Ş.

Ziraat Bank IBAN TR81 0001 0021 0550 7231 7750 02
Akbank IBAN TR60 0004 6011 9388 8000 0135 18

yedikita.com.tr editor@yedikita.com.tr

f i x y / yedikitadergisi

Yeni bir okuma deneyimi için
dijital sayılarımız
Çamlıca Kitap uygulamasında

Yedikitadan...

M

eşhur hikâyesidir; bir bey,
oğullarından birine verdiği oku
kırmasını ister. Oğul, tek hamlede
oku kırar. Bey, bu sefer bir demet
ok verir oğluna, kırması için.

Tabii kıramaz. Bu sefer bey,

oğullarına hitaben der ki “İşte böyle birlik olursanız, size kimse zarar veremez. Ama tek başınıza hareket etmeye kalkarsanız, kurda kuşa yem olursunuz.”

Hikâyenin özeti mahiyetindeki “Birlikten dirlik doğar!” sözü ise bilhassa zor zamanlar için daha fazla ehemmiyet kazanır. Tarihte misalleri çok olmakla beraber kapak dosyamız, yakın tarihimizden bu manada bir sahne sunuyor.

Çoğu, Anadolu köylüsünün çocukları olan bir tugay asker, vatanlarından binlerce kilometre uzakta, kendilerini bir vesayet savaşının içinde bulmuşlardı. Biri ABD, diğeri SSCB desteğiyle savaşa tutuşan Kuzey/ Güney Kore mücadelesinde Türk birliği, Güneylilerin yanındaydı.

Kore Savaşı'nda esir düşen Mehmetçiklerimiz, kahramanlıklarıyla olduğu gibi karşısındaki mukavemetleriyle de dünya kamuoyunda adlarından söz ettirmeyi başarmışlardı. Esir kamplarında dahi, askerî disiplini elden bırakmamak suretiyle yekdiğerini her şart altında gözetip kollayıp, fikren ve zihnen tek yürek

hâlinde en az zayıyla bu badireyi atlattılar. Azim

ve sebatları, araştırmalara konu edildi ve

ABD orduları için numune ders olarak okutuldu.

İstifadeli okumalar dileriz.

içinde

TEMMUZ 2025
sayı

2023

24-41

**ÖLÜM YÜRÜYÜŞÜNDEN ZAFERLE DÖNENLER
KORE'DE TÜRK ESİRLERİ**

EMRE BOYACI

ekiler

6

AYIN GÜNÜ

MEHMED ŞEVKİ

8

YAZIHANE

ALIŞILMADIK BİR
"KIRK HARAMİLER" HİKÂYESİ

10

İNGO

DOĞAL DİŞ FIRÇASI
MİSVAK

VEYSEL SEKMEN

12

BİZANS'TA KATALAN KOMUTAN
ROGER DE FLOR

BAYRAM BAYRAKÇI

16

ORTA ÇAĞ'DA BEYAZ ALTIN
BUZ TİCARETİ

PROF. DR. HALİL İBRAHİM GÖKBÖRÜ
DR. AHMED ALDAHROUJ

42

ÂNIN HİKÂYESİ

MAZİNİN SAHİLİNDEN
BİR OSMANLI MANZARASI

TUNA SER

44

TRABZON GÜNLÜĞÜ

TUNAHAN KANICI

52

İLİMLE YÜKSELEN
MEDENİYET SELÇUKLULAR

VEYSEL SEKMEN

58

TARİH AMBARI

MUSTAFA DEDELER

60

ECDADIMIZIN
MUKADDESATA HÜRMETİ

ARIF TUNÇ

65

BERCESTE

66

İŞARET DİLİ NE
ZAMANDAN BERİDİR
KULLANILIYOR?

AHMET SARBAY

68

HATTAT
AKŞEMSEDDİN ZÂDE
MEHMED ZEYNUDDİN

OKTAY TÜRKOĞLU

76

TESTGÂH

ASKER HAYVANLAR

AHMET SARBAY

78

BULMACA

SELMAN ASLAN

27 TEMMUZ 1953

KORE SAVAŞI SONA ERDİ

Üç yıl süren Kore Savaşı, Doğu ve Batı bloğunun karşı karşıya geldiği ilk sıcak çatışma oldu. Türkiye de savaş boyunca dönüşümlü olarak üç tugay askerini Kore'ye göndermişti...

1910

Japonya, Kore Yarımadası'nı işgal etti.

1945-1950

İkinci Dünya Savaşı sonrasında Japonya, Kore'den çekildi. ABD ve Sovyetler Birliği arasındaki çekişme nedeniyle 38. Enlem, sınır kabul edilerek yarımada ikiye bölündü.

25 Haziran 1950

Sovyetler Birliği güdümündeki Kuzey Kore, Güney Kore'yi işgal etmeye başladı.

25 Temmuz 1950

Birleşmiş Milletler'in çağrısı üzerine Türkiye, Kore'ye doğrudan asker gönderme kararı aldı.

18 Ekim 1950

1'inci Türk Tugayı, 24 günlük deniz yolculuğunun ardından Güney Kore'nin Pusan Limanı'na ayak bastı.

26 Kasım 1950

BM ordusu, Kuzey Kore'yi mağlup ederek Çin sınırına kadar dayanmıştı. Son taarruz planı

yapıldığı sırada Çin Halk Gönüllü Ordusu, on binlerce askerle sınırı geçerek savaşa dâhil oldu

1951-1953

Çin ordusu ile BM kuvvetleri arasında pek çok muharebe meydana geldi. Türk Tugayı'nın da bizzat katıldığı bu muharebelerde, iki kuvvet birbirlerine üstünlük sağlayamadı.

28/29 Mayıs 1953

Ateşkes görüşmelerinin devam ettiği günlerde Çin ordusu, BM hatlarını yarmak için bir taarruz başlattı. Türk Tugayı'nın, ileri karakol mevzilerindeki başarılı mukavemeti sayesinde Çin ordusu geri çekildi.

27 Temmuz 1953

Savaşın durağan ilerlemesi ve iki tarafın da önemli herhangi bir başarı elde edememesi nedeniyle 159. görüşmede ateşkes antlaşması yapıldı. Olan yine Korelilere olmuş, Doğu ve Batı bloğu arasındaki çekişme, 3 milyondan fazla sivilin hayatını kaybetmesine neden olmuştu. Kuzey Kore ve Güney Kore arasındaki savaş hâli, teorik olarak günümüzde hâlâ devam ediyor.

TEMMUZ'DA BAŞKA NE OLDU?

3
TEMMUZ
1243

Anadolu Selçuklu Devleti ve Moğollar arasında Köse Dağı Savaşı meydana geldi.

6
TEMMUZ
1885

Kuduz aşısı ilk defa bir insana uygulandı.

14
TEMMUZ
1942

İlk atom bombası ABD'nin New Mexico eyaletinde patlatıldı.

23
TEMMUZ
1939

Hatay, Türkiye'ye katıldı.

ALIŞILMADIK BİR "KIRK HARAMİLER" HİKÂYESİ

Ebussuud bin Şeyh Sadullah - 1578

Kırk haramiler, "asmak, kesmek, kelle uçurmak" nidalarıyla zihinlerde yer edinmiştir. Haramî, haram olan haydutluk ve eşkıyalıkla meşgul kişiye denir. Eğer ezelden şakî değillerse onların dahi doğru yolu bulması beklenir. Yeter ki kendilerine ehil bir el uzansın. Ebussuud bin Şeyh Sadullah Efendi, ta 1500'lü yıllarda yazıp Sultan Üçüncü Murad'a takdim ettiği "Miftahü'l-Adâle (Adalet Anahtarı)" isimli kitapta, sahih ve pak itikadın, en şerhleri bile doğru yola iletebileceğine dair bir hikâye nakleder. Bu, hiç de aşına olmadığımız bir "Kırk Haramiler" hikâyesidir...

Zaman-ı evvelde kırk harami zuhur edip yoldaş olup her yerde haramilik ederlerdi. Bir gün akşama kalıp bir fakir pirin evine konuk oldular. Pir ve hanımı, salih kimselerden idiler. Bunlara sordular ki, "Hangi taifedensiniz ve böyle tam teçhizatlı ve toplu bir halde nereden gelir nereye gidersiniz?" Bunlar dediler ki, "Gazileriz, gazadan geliriz ve yine gazaya gideriz."

Hane sahibi de onların bu sözlerine inandı. Kendi pak ve temiz niyetli idi, bunları da pak sandı. Bir oğlu vardı, hastalıklıydı. Hatta yüzü gözü hep bozulmuş, eti ve derisi ve burnu kalkmış gitmiş, şöyle bir köşede yüzünü örtmüşler oturur idi. Ve bu hâl, o zavallıyı, ne yatırır ne kaldırır ne de

oturturdu. Âdeta ölmeye can atardı da o da eline geçmezdi. Ve hayatı, düşünde dahi görmezdi.

Ol iyi niyetli pir, haramilerden gaza ve gazilik haberlerini işitip çok sevinmiş, mutlu olmuştu. Hatta sürurundan, ağlamıştı. Hemen etek dermeyan edip (eteklerini toplayıp) hizmete can u gönülden bel bağladı. Ve gaza hizmetine hürmeten bunlara imkânı nisbetinde güzel bir ziyafet eyledi. Ve gazilerin, kendi gibi fakir fukaranın evine misafir olmasını rahmet ve bereket saydı. Bu niyetle onlara hizmette kusur etmedi.

O kadar ki; hanımıyla da konuşup anlaşarak, bu güruhun hepsinin yemekten önce ve sonra ellerini

yıkadıkları suyu saklayıp bunlar gittikten sonra pak itikad ile o hastalıklı çocuklarının yüzünü, Besmele-i Şerife çekerek bu su ile yudular, yıkadılar.

Emr-i Hüda ile gazaya ve gazilere tazim ve hürmet ettiği için, Rabbü'l-Âlemîn, ol hasta evlatlarına sıhhat bahşedip yüzünde gözünde hastalığından hiçbir eser kalmadı.

Gel zaman git zaman o haramiler yine bu pirin evine misafir oldular. Ol pir, iyileşmiş olan evladıyla beraber, haramilere bu sefer evvelkinden daha fazla izzet ü ikramda bulundu. Haramiler, vaktiyle hasta çocuğun kıvrılıp kaldığı köşeye baktılar da onu orada göremeyince babasından sordular. Dedi ki:

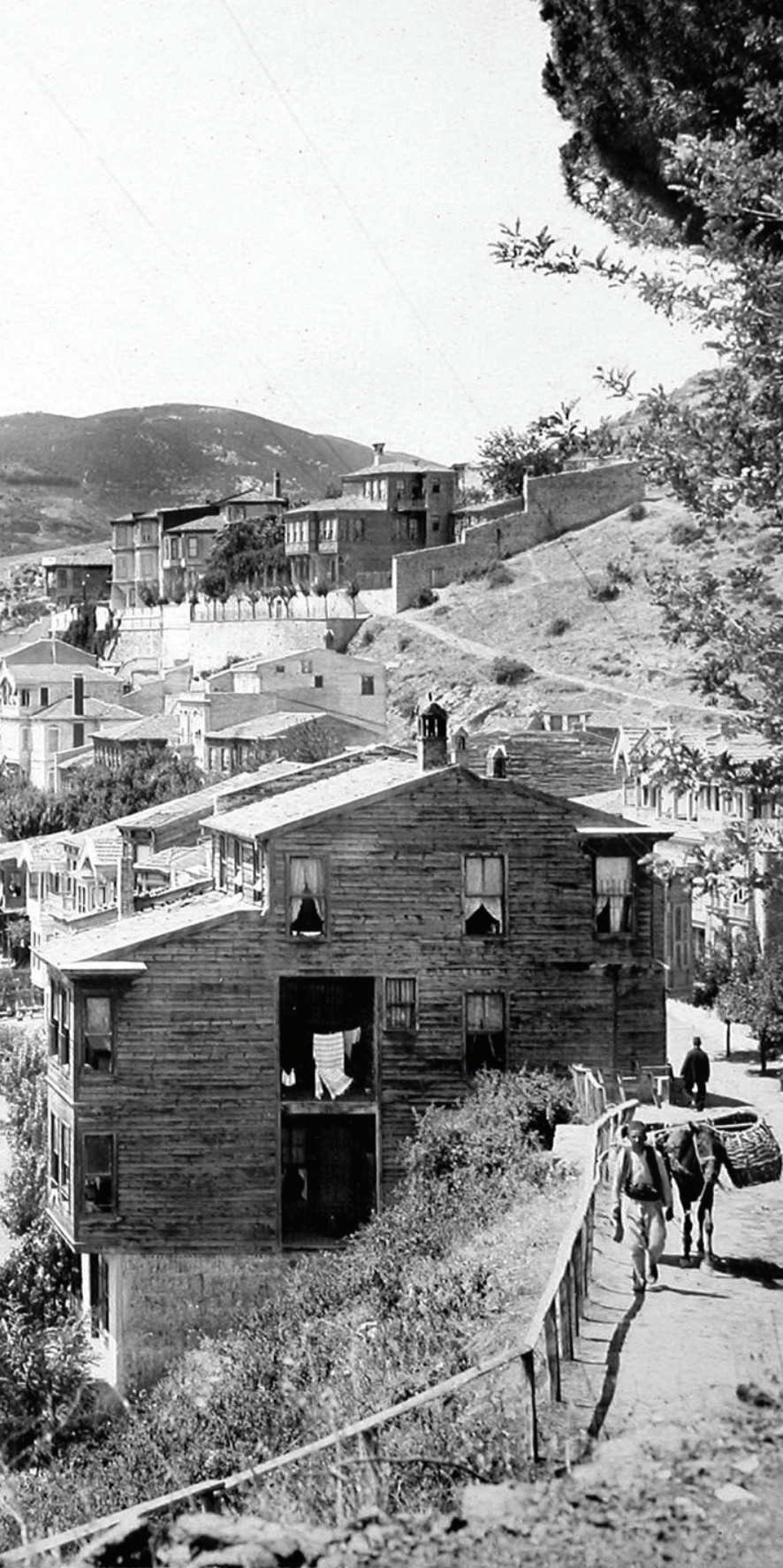
“Bir haneye ki gazilerin mübarek ayakları basa, ol hanede hastalık mı kalır? O haneye kıyamete dek rahmet ve bereket hâsıl olur. Mübarek eliniz suyunu alıp evladımın yüzünü onunla yıkadım. Elhamdülillah, çabucak iyileşti. Şu karşınızda hizmet eden çocuk, işte odur.”

Haramiler, şaşkınlık içinde birbirine bakakaldılar. İçlerinden ah u vah eyleyip Hak Teâlâ'nın hidayetiyle nur-ı İlahî, kalplerini pür-nur edip bütün kötü işlerinden pişmanlıklar duyular. Cümleten istiğfar ve tevbe edip her birisi ağlaşıp birer birer mürşid eteğine yapışıp hepsi de iyi insanlar oldular. ■■

Kaynak: Ebussuud bin Sadeddin, Miftahü'l-Adâle, Süleymaniye Kütüphanesi, Hekim Ali Paşa, No: 562.

“**Eyvah ki Eyvah...**”
Hikâye ederler ki Şah İsmail'in büyük dedesi Safiyyüddin Erdebilî, evliyaullahtan bir ulu kimse idi. Bir gün müritlerinden biri gelip dedi ki: “Sultanım, rüyamda gördüm ki seccadeniz üzerine bir kelp gelip enikledi.” Hazret-i Şeyh feryad edip zarı zarı ağladı. Buyurdu ki: “Eyvah ki ne eyvah, evladımın mülhidler ve zındıklar zuhur eyleyese gerektir.” Vakıa öyle vaki oldu.

MAZİNİN SAHİLİNDEN BİR OSMANLI MANZARASI

Sarıyer Yeni Mahalle mevkiinden
tam bir Osmanlı manzarası...

Zamanın ağır ağır aktığı, denizin
kıyıya nazlı nazlı vurduğu muhtemel
bir yaz günü. Mütevacı kıyafeti ve
başında fesiyle toprak yolda devrin
nakliye aracı ile yol alan bir adam.

Deniz kıyısına sıralanmış ahşap
evler, sanki birbirine yaslanmış,
yılların yorgunluğunu omuzlayan
dost gibiler. Kıyıya dizilen deniz
hamamları, mahremiyetle örülmüş
geçmişin hassasiyetini fısıldar. Ve
kayıkla denize açılmayı bekleyenler,
manzarayı tamamlıyor. Bazen
yalnızca bir fotoğrafa bakmak bile,
geçmiş zamanın huzurunu teneffüs
etmeye ve yüreği eski bir zamana
götürmeye yeter.

TELAŞ VE TALAŞ

Sultan İkinci Mahmud Han'ın kalın sesiyle "telaş" kelimesini "talaş" şeklinde telaffuz etmesi, etrafındakilerin dikkatini çekiyordu. Musahib Said Efendi, bunu düzeltmeyi kafasına koyar. Bir gün huzura çıkarak:

"Efendim! Kulunuza geçmiş olsun buyurmuyorsunuz. Dün bir kaza geçirdik." der.

Sultan Mahmud Han sorar:

"Ne oldu Said?"

"Saye-i şahanenizde çâkerhanenizi tamir etmiştik. Yapıdan çıkan talaşları da bahçenin bir köşesine yığmıştık. Bizim Arap aşçı, patlıcan kızartmak için bir kucak talaş alarak ocağa atınca talaş birdenbire parlar, aşçı telaşa düşer. Aşçı telaş ettikçe talaş parlar, talaş parladıkça aşcının telaşı artar..." diye telaş ve talaş kelimelerini tekrar etmesi üzerine Sultan Mahmud Han maksadını hissederek:

"Anladım Said, anladım, sus artık!" der ve ondan sonra telaş kelimesini ince ses ile telaffuz etmeye başlar.

Müslümanları namaza davet için ezanın meşru kılınması ile birlikte, 623 yılında müezzinlik müessesesinin ortaya çıktığını; Resûl-i Ekrem Efendimiz'in (s.a.v.) Asr-ı Saadetlerinde, müezzinlik görevinin Medine-i Münevvere'de Bilâl-i Habeşî ve İbn-i Ümmü Mektûm, Kubâ'da Sa'd bin Âiz el-Karaz ve Mekke-i Mükەرreme'de Ebû Mahzûre (r.anhüm) tarafından yerine getirildiğini...

BİLİYOR
MUYDUNUZ?

SÖZLERİN ASILLARI

BEGONYA

Begonya; Orta ve Güney Amerika, Afrika ve Asya'nın subtropikal ve tropikal bölgelerine özgü bir çiçek türüdür. Begonya çiçeği, adını Fransız doğa bilimci ve devlet adamı Michel Begon'dan almıştır. Antiller'de kaldığı süre içerisinde begonya çiçeklerinin keşfiyle tanınan Fransız botanikçi Charles Plumier ile dostluk kurmuştur. Bitki koleksiyoncusu Michel Begon, dünyanın dört bir yanına seferler düzenleyip çeşitli bitki türlerini keşfetmeye hayatını adar. Plumier, 1690 yılında begonya çiçeklerini keşfettiğinde, Michel Begon'u takdir ifadesi olarak çiçeklere "Begonya" adını vermiştir.

ÜÇ SINIF

Cafer-i Sâdık Hazretleri'nin babaları Muhammed Bâkır Hazretleri'ne "Bâkır" denmesinin sebebi, ilminin çok geniş olmasından dolayıdır. Bakr, bir şeyi açıp genişletmek demektir. İmam Muhammed Bâkır Rahimehullah şöyle buyurmuştur: "Muhakkak insanlar üç sınıftır: Senden üstün, sana denk ve senden aşağıda olanlar. Senden üstün olanların hakkını gözet ve onlara hürmet et. Dengin olanlardan bir hata eden olursa onun hatasından geç. Zira affetmek, seni dengine üstün kılacak bir fazilettir. Senden aşağıda olan kimse, sana karşı bir kusur işlerse onun da her türlü hatasını affet ve nefesine hâkim ol. Böyle yaptığında, senin kusurunu da başkası bağışlar."

OSMANLI'DA AMELİYAT ÖNCESİ HASTA RIZASI

Osmanlı döneminde, bazı ameliyatlardan önce hastalardan yazılı muvafakat alınırdı. Sicil kayıtlarında yer alan örneklerden birinde; hasta, iyileşemeyerek vefat ederse yakınlarının, hekimi dava etmeyeceğini, kan bedeli veya tazminat talep etmeyeceklerini beyan etmektedir. Bu tür ifadeler, hekimin sorumluluktan muaf tutulmasını ve ücretin hasta hayattayken ödenmemesi durumunda mirasçılardan talep edilebilmesini sağlardı. Böylece hem hasta rızası güvence altına alınır hem de hekim, muhtemel davalardan korunmuş olurdu.

Osmanlı'nın İzinde Bir Medeniyetin Hikâyesi

Üç kıtaya yayılmış büyük mirası
yeniden keşfetmek isteyenler için...

YENİ

Çamlıca Kitap
mağazalarında ve
camlicakitap.com'da

YEDİKITA
kitaplığı

Tarihi Sevdiren Kitaplar...

**Canlar feda muhabbet-i cânâna ser değil
Terk-i ser etmek ehl-i dile bir hüner değil**

Kara Şems (Şemseddin Ahmed Sivâsî)

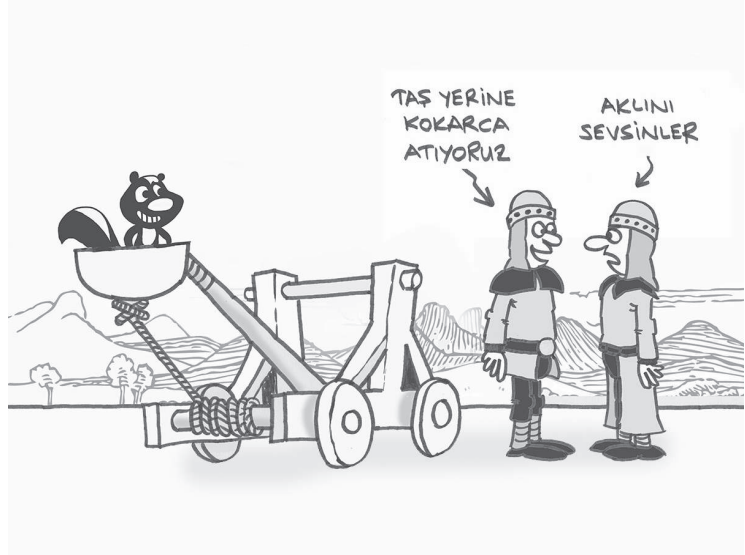
*Cananın muhabbeti için canlar feda etmek, büyük bir şey olmadığı gibi;
hayatını feda etmek, gönül ehli için bir hüner (övünülecek bir şey) değildir.*

Asker Hayvanlar

"Eğer bir kaplumbağa isen düşmanlarını ezemezsin. Tüm yapabileceğin, onlara anlamlı bir bakış atmaktır."
Terry Pratchett

Her hayvanın yaratılıştan gelen kabiliyetleri vardır. İnsanoğlu, onların bu özelliklerine göre kimilerini evcil olarak kullanmış, kimilerini de savaşlarda istihbarat, sabotaj vb. amaçlı istihdam etmiş. Hiç kimse de onların rızası var mı diye düşünmemiş...

1- Atlar, insanoğlunun en kadim dostlarındandır. Eski zamanların vazgeçilmez nakliye araçlarındandı. Sırtlarında bazen savaşçı, bazen yük taşımışlardı. Kimin süvarileri güçlü ise savaşı onlar kazanırdı. Teknoloji ilerledikçe atlara ihtiyaç kalmadı. Son süvari birlikleri, hangi savaşta kim tarafından, kimlere karşı kullanılmıştı?..

a-İkinci Dünya Savaşı'nda, Polonyalılar Almanlara karşı

b-Birinci Dünya Savaşı'nda, İngilizler Türklere karşı

c-İran-İrak Savaşı'nda, Acemler Araplara karşı

d-ABD'nin kuruluşunda, Kızılderililer "Yankee"lere karşı

2- İri gövdeleri, kalın bacakları ve kalın derileri ile filler, eski zaman tanklarıydılar. Uzun hortumları ile kavradıkları atları ve develeri havalara uçurabilirlerdi. Uzun iki dişine birer kılıç monte edildiğinde ise ölüm makinesine dönüşürlerdi. Gazneli Mahmud, böyle donanımlı yüzlerce file sahip Hindu ordusunu birkaç saatte tarumar etmişti. Nasıl?..

a-Hendekler kazdırarak fillerin yürüyüşünü engelledi.

b-Üzerlerine mancınıkla taşlar attırdı.

c-Fillerin en çok korktuğu farelerden binlercesini savaş alanına saldı.

d-Develeri ürkütterek fillerin üzerine sürdü. Panikleyen filler, geriye kaçmak isterken Hindu askerlerini ezdi.

3- Osmanlı orduları savaşa giderken, yanlarına savaş için eğitilmiş pek çok köpek alırdı. Bunlar, savaş alanında düşman süvarisini atıyla birlikte devirecek kabiliyette idiler. Evliya Çelebi bunları anlatırken arslana benzetir; "kimi gökte akbabayı, yerde ejderhayı, suda timsahı alaşağı eder, yanan ateşe bile dalar" diye övmektedir. Bu köpeklerle ne ad verilirdi?..

a-Zağar

b-Tazı

c-Samson

d-Pars

4-Güvercinler; haberleşmeye, elektronığın bulaşmadığı dönemlerde, sektörün en hızlı hayvanıydılar. Ayaklarına veya boyunlarına bağlanmış minik keselere konulan, şifreli-şifresiz mesajları iletip bazen hasret dindirmişler, bazen tarihin akışını değiştirmişlerdir. Havaadayken 40 km öteyi görebilen bu sevimli kuşlar, iyi eğitildikleri zaman 1000 km'lik mesafeyi ne kadar sürede kat ederlerdi?..

- a-Birkaç saatte
- b-Yarım günde
- c-Bir hafta on günde
- d-Altı ayda

5-Aşırı çöl sıcaklarında bile günlerce aç susuz yük taşıyabilen develer, sırtlarında süvarileri ile düşmanı tarumar edebilirlerdi. Meselâ; M.S. 600'lü yıllarda Beni Bekr Arapları, disiplinli İran Sâsânî ordusunu bu şekilde yenmişlerdi. Arabistan çöllerinde Türkler ve Sudan'da işgalci İngilizler, develerden oluşan süvari birlikleri kullanmışlardı. Osmanlı döneminde çölde görev yapan deve binicilerine ne ad verilirdi?..

- a-Hecin süvar
- b-Deve güdücüsü
- c-Deve sürücüsü
- d-Deveci başı

6-Yunuslar, denizlerde yaşayan insan canlısı hayvanlardır. Üzerlerinde yapılan deneylerde, herhangi bir kayıp eşyayı çok hızlı ve kolayca bulabildikleri görülür. Bu özelliklerinden faydalanıp eğitilirler. Ne için?..

- a-Mayın tarama
- b-Düşman dalgıçlarını öldürmek
- c-Su altında kayıp eşya bulmak
- d-Hepsi

7-İkinci Dünya Savaşı sırasında, ABD'li bir dişçinin aklına parlak bir fikir gelir: "Yarasalara bağlanan bombalarla Japon şehirlerini yerle bir edebiliriz." diye düşünür. Bunları, yazdığı bir mektupla Beyaz Saray'a bildirir. Mektup, kendi gibi sivri zekâlı birinin eline geçmiş olmalı ki; fikir, büyük kabul görür. O zamanın parasıyla 2 milyon dolar yatırım yaparlar. Binlerce yarasa toplanır, küçük bombalar üretilir. Ancak proje uygulanamaz. Niye?..

- a-Üretim aşamasında bazı işçiler telef olur.
- b-Deneme aşamasında New Meksiko'daki hava üssünün bir bölümü havaya uçar.
- c-Atom bombası keşfedildiği için yarasalara ihtiyaç kalmaz.
- d-Hepsi

8-Savaşa katıldığı halde savaşmayan ama savaşın sevimli maskotu olarak kabul edilen Timothy, bir Akdeniz kaplumbağası idi. Tahminlere göre 1844 yılında Osmanlı Türkiye'si'nde dünyaya gelmişti. Portekizli gemicilerin elindeyken İngilizler tarafından gasp edilmiş ve HMS Queen gemisinin maskotu yapılmıştı. Timothy, 3 Nisan 2004 yılında öldüğünde 160 yaşında olduğu kabul edildi. Biyografi yazarı Rory Knight-Bruce'nin, "keskin bakışlı, gözü pek ve dünyanın en kıdemli askeri" olarak tarif ettiği kaplumbağanın, başka hangi özellikleri vardı?....

- a-Kırım Savaşı'nda, Sivastopol'un bombalanması sırasında gemide idi.
- b-1926 yılına kadar erkek sanılıyordu, 82 yaşında iken dişi olduğu öğrenildi.
- c-1935'ten itibaren Powderham Kalesi'nde yaşamaya başladı.
- d-Hepsi

9-Birinci Dünya Savaşı'nda, Almanlara ve Türklere karşı kimyasal silah kullanmaktan çekinmeyen İngilizler, hayvanlara mı merhamet edeceklerdi?.. İkinci Dünya Savaşı'nda yakaladıkları küçük hayvanları öldürüp, içlerine bomba yerleştirirler. Gizlice Almanların kömür stoklarının arasına karıştırırlar. Plana göre bombalı hayvanlar patlayınca düşmana büyük zayıt verdirecektir. Birkaç patlamadan sonra Almanlar durumu fark edince plan suya düşer. İngilizler, bu iş için hangi hayvanları kullanıyorlardı dersiniz?..

- a-Lağım faresi
- b-Sincap
- c-Kedi
- d-Gelincik

10-İkinci Dünya Savaşı'nın hemen başında, İran'da çocuklar tarafından bulunup Polonyalı askerlere satılan bir hayvandan bahsedeceğiz. Önce Mısır'a oradan da İtalya'ya götürülür. Resmî bir problem çıkmaması için, "Savaşçı dost" anlamında "Wojtek" adını verip Polonya ordusuna kaydedilir. Wojtek, cephede erzak ve mermi taşır. Başarılarından dolayı onbaşı rütbesine terfi ettirilir. Savaş bitince de Edinburgh'taki bir hayvanat bahçesine verilir. 1963 yılında öldüğünde ardından gözyaşı dökülen bu hayvan hangisidir?..

- a-Sokak köpeği
- b-Ayı
- c-Kurt
- d-Eşek